

УДК 354:328.185

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-3\(13\)-162-176](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-3(13)-162-176)

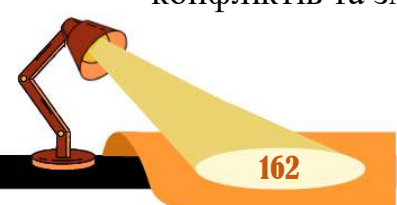
Пироговська Віра Олександрівна кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного права, європейської та євроатлантичної інтеграції, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0003-3339-8417>

Маслова Наталія Григорівна доктор юридичних наук, доцент, професор, ТОВ «Харківський університет», м. Харків, <https://orcid.org/0000-0002-2690-9517>

Рудой Катерина Миколаївна доктор юридичних наук, професор кафедри адміністративного права і процесу, академік Академії адміністративно-правових наук, Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса, <https://orcid.org/0000-0002-8169-0028>

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА НА АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО УКРАЇНИ

Анотація. Сучасний розвиток адміністративної юстиції в Україні здебільшого зумовлений впливом міжнародного права. Зобов'язання України за міжнародними договорами та конвенціями задають вектор реформування вітчизняної судової системи. Важливу роль у цьому процесі відіграють рішення Європейського суду з прав людини, які є правовими орієнтирами для національних судів. Метою цієї статті є аналіз впливу міжнародного права на адміністративне судочинство в Україні, визначення основних механізмів імплементації міжнародних стандартів у практику національних судів, а також основних викликів та перспектив розвитку адміністративного судочинства в контексті європейської інтеграції. Аналіз показує, що міжнародне право має значний вплив на адміністративну юстицію в Україні, зумовлюючи зміни в правозастосовній практиці та законодавстві. Важливим аспектом є обов'язковість рішень Європейського суду з прав людини, що сприяє вдосконаленню судової практики та підвищенню рівня захисту прав громадян. Важливим напрямом є адаптація національного законодавства до стандартів Ради Європи та Європейського Союзу, що поступово наближає українську правову систему до європейських судових принципів. Міжнародні стандарти також сприяють розвитку альтернативних механізмів урегулювання спорів у сфері адміністративної юстиції, що забезпечує більш ефективне розв'язання конфліктів та зменшує навантаження на судову систему. Вплив міжнародного

права на адміністративне судочинство в Україні має важливе значення в контексті реформування вітчизняної системи правосуддя. Застосування міжнародних стандартів сприяє підвищенню ефективності адміністративних процедур, утвердженню верховенства права та захисту прав громадян. Водночас ефективність цього процесу залежить від спроможності держави адаптувати законодавство до міжнародних стандартів, створити належні механізми виконання судових рішень та забезпечити підготовку працівників правоохоронних органів. Подальші дослідження у цій сфері мають проаналізувати шляхи подолання наявних проблем та знайти оптимальну модель гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами.

Ключові слова: правова гармонізація, судова практика, міжнародні стандарти, адміністративна юстиція, правова інтеграція.

Pyrohovska Vira Oleksandrivna Candidate of Law, Associate Professor of the Department of International Law, European and Euro-Atlantic Integration, Boris Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0003-3339-8417>

Maslova Nataliya Hryhorivna Doctor of Legal Sciences, Associate Professor, Professor, Kharkiv University, Kharkiv, <https://orcid.org/0000-0002-2690-9517>

Rudoi Kateryna Mykolaivna Doctor of Law, Professor of the Chair of the Administrative Law and Procedure, Odesa State University of Internal Affairs, Odesa, <https://orcid.org/0000-0002-8169-0028>

THE IMPACT OF INTERNATIONAL LAW ON THE ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS OF UKRAINE

Abstract. The modern development of administrative justice in Ukraine is largely due to the influence of international law. Ukraine's obligations under international treaties and conventions determine the vector through which the domestic judicial system will be reformed. The purpose of this article is to analyze the influence of international law on the administrative judiciary in Ukraine, to identify the main mechanisms for the incorporation of international standards into domestic judicial practice, as well as the main challenges and prospects for the development of the administrative judiciary in the context of European integration. The analysis shows that international law has a significant impact on administrative justice in Ukraine. An important aspect is the binding nature of judgments of the European Court of Human Rights, which contributes to the improvement of judicial practice and the level of protection of citizens' rights. An important area is the adaptation of national legislation to Council of Europe and European Union standards, which is gradually bringing the Ukrainian legal system closer to European

judicial principles. International standards also contribute to the development of alternative dispute resolution mechanisms in the field of administrative jurisdiction, ensuring more effective dispute resolution and reducing the burden on the judicial system. The impact of international law on administrative justice in Ukraine is of great importance in the context of reforming the domestic justice system. The application of international standards contributes to the efficiency of administrative procedures, the rule of law and the protection of citizens' rights. At the same time, the effectiveness of this process depends on the state's ability to adapt laws to international standards, to establish appropriate mechanisms for enforcing court decisions and to ensure adequate training of law enforcement officers. Further research in this area should analyze ways to solve existing problems and find the best model for harmonizing national laws with international standards.

Keywords: legal harmonization, judicial practice, international standards, administrative justice, legal integration.

Постановка проблеми. В умовах європейської інтеграції України та посилення міжнародної співпраці значення міжнародного права у формуванні системи адміністративної юстиції України набуває особливого значення. Застосування міжнародних судових стандартів сприяє гармонізації національного законодавства, захисту прав громадян у публічно-правових спорах та розвитку механізмів забезпечення справедливості судочинства.

Важливим аспектом є гармонізація адміністративних процедур з принципами верховенства права, забезпечення права на справедливий суд та ефективний судовий захист, як це визначено в міжнародно-правових документах, зокрема в Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [1]. Важливість міжнародного права для розвитку адміністративної юстиції в Україні зумовлена необхідністю правової гармонізації із законодавством Європейського Союзу та Ради Європи, що є одним з основних напрямів правової політики держави. У процесі реформування системи адміністративної юстиції особливу роль відіграє імплементація норм міжнародного права в практику Верховного Суду України. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» є важливим механізмом імплементації міжнародних стандартів у судову систему, що сприяє підвищенню прозорості та ефективності адміністративного судочинства [2]. Це сприяє гармонізації рішень, підвищує ефективність судового контролю за діяльністю органів державної влади та органів місцевого самоврядування, забезпечує прозорість та справедливість судочинства.

Водночас адаптація міжнародних стандартів до українських реалій супроводжується низкою викликів, зокрема недостатньою гармонізацією окремих положень національного законодавства з міжнародними зобов'язан-

нями, труднощами в застосуванні прецедентної практики Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), а також потребою у вдосконаленні професійної підготовки суддів щодо використання міжнародних правових стандартів у врегулюванні адміністративних спорів. У цьому контексті комплексне дослідження впливу міжнародного права на систему адміністративного судочинства України є необхідним для всебічної оцінки її сучасного стану та визначення стратегічних напрямів розвитку в умовах європейської інтеграції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідження та висвітлюють різні аспекти адміністративного судочинства, його міжнародний контекст та вплив євроінтеграційних процесів на розвиток правосуддя в Україні.

Зокрема, науковці В. О. Пироговська, Н. П. Голота та О. О. Кожушко [3] розглядають адміністративне судочинство як ефективний інструмент державного контролю, акцентуючи на його ролі в забезпеченні законності й правопорядку. Ефективність виконання судових рішень в Україні аналізує В. В. Олашин [4]. Автор звертає увагу на проблеми правової відповідальності, зокрема на виклики, пов'язані з гармонізацією національного законодавства з міжнародними стандартами.

Міжнародну співпрацю у сфері адміністративного судочинства досліджує А. В. Дідик [5], підкреслюючи важливість обміну досвідом та правовими механізмами між державами. Вплив євроінтеграційних процесів на адміністративну юрисдикцію України розглядає М. Смокович [6], наголошуючи на значенні принципу верховенства права.

Використання практики ЄСПЛ в адміністративному судочинстві України вивчають Д. Ю. Перехрестюк та О. В. Когут [7]. На впровадженні інформаційних технологій в адміністративне судочинство, що сприяє автоматизації процесів та підвищенню ефективності розгляду справ, фокусується М. Дзіковський [8].

Верховенство права як фундаментальний принцип адміністративного права, що визначає стандарти правосуддя в Україні, розглядають О. В. Анпілогов та А. І. Жукова [9]. Міжнародний досвід виконання судових рішень щодо засуджених вивчає А. Ю. Гнатчук [10], пропонуючи шляхи адаптації світових практик у вітчизняну систему.

Принципи європейського адміністративного судочинства, що формують основу гармонізації українського законодавства з нормами ЄС, досліджують А. Б. Гришук та О. Г. Ярема [11]. Вплив європейської інтеграції на розвиток української судової системи як засобу забезпечення верховенства права аналізує В. В. Сліпенюк [12]. Роль рецепції публічного права в удосконаленні адміністративного судочинства розглядає Е. О. Юрков [13], наголошуючи на важливості врахування міжнародного досвіду.

Таким чином, здійснений аналіз наукових праць підтверджує актуальність дослідження адміністративного судочинства в контексті міжнародної співпраці, євроінтеграції та розвитку судової практики.

Мета статті – дослідження впливу норм і принципів міжнародного права на адміністративне судочинство України.

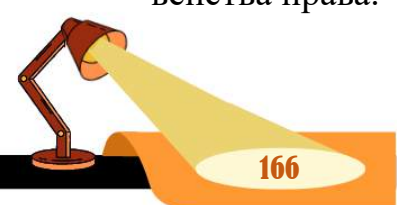
Завдання статті:

- 1) визначити основні механізми імплементації міжнародних стандартів у сфері адміністративного правосуддя;
- 2) вивчити вплив практики Європейського суду з прав людини на діяльність адміністративних судів України;
- 3) виявити основні проблеми та перспективи гармонізації національного адміністративного судочинства з міжнародними стандартами.

Виклад основного матеріалу. Міжнародна співпраця в галузі адміністративного судочинства є важливим елементом сучасної правової системи, що має на меті забезпечення правової стабільності та захисту прав громадян у контексті глобалізації. Така співпраця між державами є необхідною для ефективного врегулювання складних адміністративних спорів і гарантування захисту прав та інтересів осіб у міжнародному контексті. Основними напрямками міжнародної співпраці у сфері адміністративного судочинства є обмін інформацією і досвідом, взаємна підтримка в адміністративних справах, а також участь у міжнародних організаціях і проєктах, спрямованих на покращення адміністративного правосуддя. Обмін досвідом і найкращими практиками між країнами сприяє уніфікації судових процедур, підвищенню ефективності правосуддя та забезпеченню прозорості й справедливості в урегулюванні адміністративних спорів[5, с. 421].

Міжнародно-правові стандарти відіграють важливу роль у розвитку адміністративного судочинства України, сприяючи його гармонізації з європейськими та міжнародними принципами правосуддя. Основним нормативним актом, який має безпосередній вплив на адміністративну юстицію, є Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська конвенція прав людини) [1], що гарантує право на справедливий судовий розгляд (ст. 6) та ефективний спосіб правового захисту (ст. 13). Ці положення є основоположними для побудови незалежної та ефективної системи адміністративного судочинства, що забезпечує належний контроль за діяльністю державних органів і захист прав громадян у спорах із владою.

Важливим механізмом реалізації міжнародних стандартів є практика ЄСПЛ, яка встановлює обов'язкові прецеденти для країн-членів Ради Європи, зокрема України. Рішення ЄСПЛ визначають загальні принципи судочинства, зокрема рівність сторін, належний процесуальний захист, оперативність розгляду справ, доступ до суду та обґрунтованість судових рішень. Українські суди, зокрема Верховний Суд України, повинні враховувати практику ЄСПЛ при ухваленні рішень, зважаючи на її значення як джерела права для забезпечення відповідності національних актів міжнародним стандартам прав людини, що сприяє уніфікації правозастосування та забезпеченню верховенства права.

Гармонізація адміністративного судочинства України з міжнародними стандартами ґрунтується на низці принципів, що передбачають верховенство права, доступність правосуддя, рівність сторін у процесі, пропорційність втручання держави в права громадян та незалежність судової влади. У процесі правової інтеграції важливим є не лише формальне закріплення міжнародних норм у законодавстві України, а і їхнє реальне застосування в судовій практиці. Одним з основних напрямів правової гармонізації є приведення адміністративного судочинства у відповідність до стандартів ЄС, що передбачає зміни в процесуальному законодавстві, удосконалення механізмів судового контролю за адміністративними актами та розширення гарантій для позивачів у спорах із державою.

Удосконалення адміністративного судочинства в контексті правової гармонізації також вимагає реформування судової системи, зокрема забезпечення її незалежності та підвищення професійного рівня суддівського корпусу. Впровадження міжнародних стандартів вимагає глибокого розуміння судьями та адвокатами принципів міжнародного права, а також знань механізмів їх ефективної імплементації під час розгляду адміністративних справ. Таким чином, міжнародно-правові стандарти відіграють провідну роль у розвитку адміністративного судочинства України, сприяючи його ефективності, прозорості та відповідності європейським підходам до правосуддя.

Вплив міжнародних норм на національне законодавство України є однією з пріоритетних тенденцій у реформуванні правової системи країни, особливо в контексті її інтеграції до Європейського Союзу. Україна активно адаптує своє законодавство до європейських стандартів, що охоплює як правове регулювання адміністративного судочинства, так і ширші аспекти адміністративного права. Цей процес передбачає поступове приведення національних норм у відповідність до міжнародних зобов'язань, зокрема через імплементацію положень міжнародних договорів, адаптацію судової практики до прецедентів ЄСПЛ та використання кращих практик європейських країн у сфері адміністративного судочинства.

Одним із головних напрямів адаптації є реформування адміністративного судочинства відповідно до принципів верховенства права, правової визначеності та належного судового процесу. Важливе значення в цьому контексті має ЄКПЛ та практика ЄСПЛ, які визначають стандарти доступу до суду, обґрунтованості судових рішень, розумних строків розгляду справ та ефективного судового захисту громадян у спорах із державними органами. Ці принципи знайшли своє відображення в процесуальному законодавстві України, зокрема в Кодексі адміністративного судочинства України (далі – КАС) [14], який містить положення щодо судового контролю за діями суб'єктів владних повноважень, гарантії процесуальної рівності сторін та механізми правового захисту осіб, які оскаржують адміністративні акти.

Значними кроками на шляху до гармонізації з європейськими стандартами стали зміни до КАС України, запроваджені Законом України «Про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів щодо удосконалення судового захисту» [15], а також реформування системи судоустрою відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [16]. Ці зміни посилили роль адміністративних судів у захисті прав громадян, зокрема шляхом розширення механізмів контролю за рішеннями, діями та бездіяльністю органів влади.

Адаптація законодавства України до стандартів ЄС передбачає не лише зміну законодавчих норм, а й трансформацію підходів до судового контролю за діяльністю органів державної влади. Зокрема, значна увага приділяється забезпеченню ефективного та неупередженого розгляду адміністративних справ, що є важливим критерієм оцінювання судової системи України міжнародними організаціями. У цьому контексті особливого значення набуває імплементація принципу пропорційності, що передбачає зважений баланс між інтересами держави та правами громадян, а також принципу належного урядування, який зобов'язує адміністративні органи діяти прозоро, відповідально та в межах закону.

Додатковим аспектом є гармонізація адміністративних процедур з європейськими практиками, що передбачає впровадження механізмів альтернативного врегулювання адміністративних спорів, спрощення процедур адміністративного оскарження, підвищення ефективності роботи адміністративних судів та забезпечення виконання судових рішень. Такі зміни сприяють зменшенню навантаження на судову систему, покращенню доступу громадян до правосуддя та створенню умов для швидкого й ефективного врегулювання адміністративних спорів.

Процес адаптації українського законодавства до стандартів ЄС також охоплює реформування правозастосовної практики, що передбачає активне використання суддями міжнародних норм та рішень ЄСПЛ під час розгляду адміністративних справ. Це сприяє розвитку єдиної судової практики, забезпечує передбачуваність судових рішень та підвищує довіру громадян до судової системи. У цьому контексті важливу роль відіграє діяльність Верховного Суду України, який формує правові позиції щодо застосування міжнародних норм, а також навчальні програми для суддів і адвокатів, спрямовані на вдосконалення знань у сфері міжнародного та європейського права [7].

Значний вплив на адаптацію законодавства мають проєкти міжнародної технічної допомоги та співпраця України з європейськими партнерами, зокрема в межах програм Ради Європи, Європейського Союзу та ООН. Участь України в таких ініціативах сприяє обміну досвідом із країнами ЄС, упровадженню кращих практик у сфері судочинства та розвитку механізмів

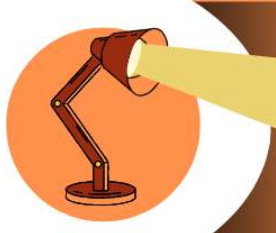
моніторингу дотримання прав людини в адміністративних процедурах. Як держава-член Ради Європи Україна має зобов'язання забезпечити належне виконання рішень Європейського суду з прав людини. Однією з серйозних проблем, визначених ЄСПЛ, є невиконання або тривале виконання рішень національних судів у справах, де боржником є державна установа, підприємство чи організація. У своїх рішеннях ЄСПЛ наголошує на необхідності проведення конкретних законодавчих та адміністративних реформ для розв'язання цієї проблеми [4, с. 148].

Таким чином, вплив міжнародного права на національне законодавство України в контексті адміністративного судочинства є багатовимірним процесом, що охоплює законодавчу гармонізацію, зміну судової практики, реформування адміністративних процедур та підвищення стандартів судового розгляду справ. Подальша інтеграція України до європейського правового простору вимагає системного підходу до імплементації міжнародних стандартів, посилення судового контролю за діяльністю державних органів та забезпечення ефективного захисту прав громадян у публічно-правових спорах.

Важливим етапом у процесі адаптації адміністративного судочинства України до європейських стандартів є застосування практики ЄСПЛ та використання рішень Верховного Суду України в контексті міжнародного права. Ці елементи відіграють важливу роль у правовій інтеграції країни, оскільки вони сприяють гармонізації правозастосовної практики, забезпеченню єдності судової системи та формуванню ефективних механізмів судового захисту громадян у публічно-правових спорах.

Прикладом, що підтверджує запозичення та імплементацію практики, є, зокрема, Закон України № 3477-IV від 23 лютого 2006 року «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» [2]. Відповідно до преамбули цього закону, він регулює відносини, пов'язані з обов'язком держави виконувати рішення ЄСПЛ у справах проти України, а також з усуненням підстав для порушення Україною Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод і її протоколів та імплементації європейських стандартів у сфері прав людини в судовій та адміністративній практиці України, а також у судовій та адміністративній практиці України. Цей закон також створює умови для зменшення кількості заяв до ЄСПЛ проти України [13, с. 142].

Європейський суд з прав людини відіграє важливу роль у формуванні адміністративного судочинства України, оскільки його рішення є не лише джерелом права, а й важливим орієнтиром для національних судів. Зокрема, практика ЄСПЛ встановлює стандарти доступу до правосуддя, розумних строків судового розгляду, незалежності суддів та захисту прав особи у спорах з суб'єктами владних повноважень. Відповідно до Закону «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» [2],

рішення ЄСПЛ є обов'язковими до виконання в Україні. Це зобов'язує суди враховувати правові позиції ЄСПЛ при розгляді адміністративних справ і сприяє правовій визначеності та передбачуваності судових рішень.

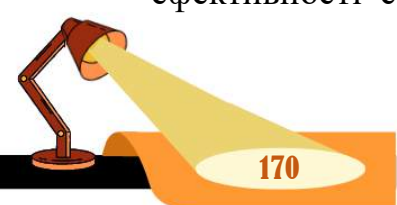
Особливого значення набули рішення ЄСПЛ у справах, що стосуються захисту права на справедливий суд, належне урядування та забезпечення ефективного судового контролю за адміністративними актами. Наприклад, у справі «Корецький та інші проти України» [17] ЄСПЛ підкреслив необхідність дотримання права на справедливий судовий розгляд у розумні строки, що безпосередньо вплинуло на вдосконалення українського адміністративного процесу. Подібні рішення сприяли розширенню повноважень адміністративних судів у контролі за діяльністю державних органів та забезпеченню належного судового захисту прав громадян.

Верховний Суд України також відіграє важливу роль у застосуванні міжнародного права в адміністративних справах. Його правові позиції сприяють гармонізації української судової практики з міжнародними стандартами та створюють прецеденти, що визначають основні підходи до розгляду справ, пов'язаних із діяльністю державних органів. Зокрема, Верховний Суд України активно застосовує положення ЄКПЛ, принципи міжнародного адміністративного права та рішення ЄСПЛ у своїх правових висновках.

Одним із важливих аспектів діяльності Верховного Суду України є забезпечення єдності судової практики, що досягається шляхом узагальнення рішень нижчих судів і формулювання правових позицій щодо застосування міжнародного права. Це дозволяє уникнути правової невизначеності та забезпечити передбачуваність судових рішень. Наприклад, у справі щодо судового оскарження адміністративних актів Верховний Суд України застосував принцип пропорційності, який широко використовується в практиці ЄСПЛ, підкреслюючи необхідність зваженого балансу між інтересами держави та правами громадян [9].

Значний вплив на правову інтеграцію України має також імплементація міжнародних стандартів у діяльність адміністративних судів. Це відображається в навчальних програмах для суддів, адвокатів та державних службовців, які передбачають вивчення європейського адміністративного права, практики ЄСПЛ та міжнародних підходів до адміністративного судочинства. Крім того, міжнародна співпраця України з європейськими організаціями, такими як Рада Європи та Європейський Союз, сприяє вдосконаленню судових процедур, підвищенню рівня захисту прав громадян та зміцненню верховенства права.

Упровадження міжнародних стандартів у вітчизняну судову практику є важливим етапом реформування адміністративної юстиції в Україні. Орієнтація на міжнародно-правові норми та рішення ЄСПЛ сприяє підвищенню ефективності судової влади, зміцненню верховенства права та належному

захисту прав громадян. Проте цей процес супроводжується низкою викликів і проблем, пов'язаних, зокрема, з адаптацією національного законодавства, гарантуванням незалежності судової влади, а також кадровим і ресурсним забезпеченням (табл. 1).

Таблиця 1.

Виклики, зумовлені імплементацією міжнародних стандартів у національну судову практику

Виклики та проблеми	Опис
Невідповідність національного законодавства міжнародним стандартам	Міжнародні стандарти часто вимагають змін у національних правових системах, що може ускладнюватися чинними законодавчими обмеженнями.
Недостатній рівень правової культури й професійного розвитку суддів	Судді можуть не мати достатнього досвіду та знань для застосування міжнародних стандартів у національних справах.
Політичні та економічні фактори	Вплив внутрішньої політики та економічних інтересів на здатність адаптувати міжнародні стандарти в національну практику.
Затримка впровадження через юридичні труднощі	Виконання міжнародних стандартів може бути ускладнене юридичними процедурними перешкодами на місцевому рівні.

Джерело: власна розробка авторів

Для успішної імплементації міжнародних норм необхідно подолати низку викликів, зокрема законодавчі суперечності, недостатню інституційну спроможність, вплив політичних факторів та обмеженість професійної підготовки суддів. Ефективне розв'язання цих проблем потребує комплексного підходу, що передбачає вдосконалення законодавства, підвищення кваліфікації суддів, створення механізмів незалежного судового контролю та активну співпрацю з міжнародними організаціями.

Перспективи розвитку адміністративного судочинства України в контексті міжнародного права можна розглядати через призму кількох важливих напрямів, що стосуються удосконалення законодавства, реформування адміністративної юстиції та адаптації судової практики до міжнародних норм.

Удосконалення законодавства є важливим етапом для забезпечення ефективного функціонування адміністративного судочинства в Україні та гармонізації національних норм з європейськими стандартами. Передбачає прийняття нових законів або внесення змін до чинних актів, що забезпечують чітке регулювання процедур судового розгляду адміністративних справ, забезпечення прав громадян у процесі судочинства та реалізацію принципів правової держави. Важливим аспектом є імплементація європейських стандар-

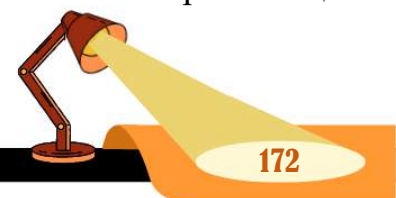

тів, зокрема забезпечення прозорості судових процесів, доступу до правосуддя, а також розширення можливостей громадян для судового захисту своїх прав. Прийняття законів, які б відповідали стандартам Європейського Союзу, таких як забезпечення належного виконання рішень судів, підвищить рівень довіри до судової системи та сприятиме інтеграції України в європейське правове поле.

Реформування адміністративної юстиції в Україні в умовах євроінтеграції передбачає не лише вдосконалення законодавства, але й зміни в організації судових процесів та взаємодії з міжнародними правовими інститутами. Адміністративне судочинство повинно стати більш ефективним, швидким та доступним для громадян. Важливим аспектом є підвищення кваліфікації суддів та інших учасників судового процесу, а також модернізація судової інфраструктури для забезпечення відповідності європейським вимогам щодо правосуддя. Це також передбачає реформу органів, що здійснюють нагляд за законністю в діяльності органів державної влади, а також забезпечення ефективних механізмів контролю за виконанням судових рішень. Одним із завдань є інтеграція в національну практику інструментів європейського адміністративного права, таких як захист прав громадян в межах національних судів з урахуванням стандартів ЄКПЛ та прецедентної практики ЄСПЛ.

Гармонізація судової практики з міжнародними нормами є важливим аспектом розвитку адміністративної юстиції в Україні. Це стосується не лише формальної інкорпорації міжнародних норм у національне законодавство, а і їх практичної реалізації в судовій практиці. Важливою частиною цього процесу є розвиток судової практики з урахуванням рішень міжнародних судів, зокрема ЄСПЛ, а також міжнародних договорів та конвенцій, стороною яких є Україна. Судді повинні володіти достатніми знаннями та практичними навичками для застосування міжнародних стандартів у національному судочинстві. Це вимагає не лише правової реформи, але й культурної та освітньої трансформації правничої професії. Важливою є також співпраця з міжнародними організаціями. Це дозволить Україні впроваджувати кращі практики та стратегії у сфері адміністративної юстиції, які довели свою ефективність у європейських країнах.

Висновки. Міжнародне право відіграє важливу роль у розвитку адміністративної юстиції в Україні, оскільки воно забезпечує відповідність національного законодавства європейським та міжнародним стандартам. ЄКПЛ та практика ЄСПЛ є основними орієнтирами для розвитку ефективної судової системи, спрямованої на захист прав громадян. Як країна-кандидат на членство в Європейському Союзі Україна повинна посилити інтеграцію міжнародного права на всіх рівнях судової практики. Це стосується гармонізації національних норм із міжнародними стандартами, адаптації

механізмів захисту прав людини та належного виконання судових рішень, що сприятиме підвищенню довіри до судової системи та її ефективності.

Перспективи правової інтеграції України з міжнародним правом вимагають подальшого вдосконалення законодавчої та судової практики для забезпечення ефективної імплементації міжнародних стандартів. Важливим кроком у цьому напрямі є розроблення національного законодавства, що гарантуватиме ефективну інтеграцію міжнародних стандартів у вітчизняну практику. Важливим завданням є створення ефективної системи судового контролю за діяльністю органів державної влади та гарантування прав громадян в адміністративному судочинстві.

Судова практика повинна орієнтуватися на практику міжнародних судів та організацій, зокрема ЄСПЛ, для забезпечення єдиного правового підходу. Однак досягти цього можна лише через подальше підвищення кваліфікації суддів та інших учасників судового процесу, зміцнення незалежності судової влади та забезпечення доступу громадян до правосуддя.

Безумовно, консолідація судової системи України відповідно до міжнародних стандартів є важливим і необхідним кроком на шляху до забезпечення правової стабільності та демократичного розвитку в Україні. Основними результатами такої консолідації є підвищення рівня правового захисту громадян, створення ефективних механізмів боротьби з адміністративними зловживаннями та покращення доступу до правосуддя. Прогрес у реформуванні системи адміністративної юстиції має безпосередній вплив на розвиток правової системи України загалом, забезпечення захисту прав людини та просування європейських цінностей у сфері права. Удосконалення судової практики шляхом інтеграції міжнародного досвіду сприяє підвищенню ефективності судочинства та зміцненню довіри до правової системи.

Література:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Конвенція Ради Європи від 04.11.1950: станом на 01 серп. 2021 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 19.02.2025).
2. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV : станом на 2 груд. 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text> (дата звернення: 19.02.2025).
3. Пироговська В. О., Голота Н. П., Кожушко О. О. Адміністративне судочинство як інструмент державного контролю. *Український політико-правовий дискурс*. 2025. № 7. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14589143>
4. Олашин В. В. Виконання судових рішень в Україні: ефективність, правова відповідальність та міжнародний вплив. *Juris Europensis Scientia*. 2023. Вип. 2. DOI: <https://doi.org/10.32782/chern.v2.2023.27>
5. Дідик А. В. Міжнародне співробітництво у сфері адміністративного судочинства. *Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід: VII Міжнародна науково-практична конференція* (м. Тернопіль, 28 квітня 2023 року). Тернопіль, 2023. С. 420–422. URL: <http://confuf.wunu.edu.ua/index.php/confuf/article/download/1259/1243> (дата звернення: 19.02.2025).

6. Смокович М. Вплив євроінтеграційних процесів на сучасний розвиток адміністративної юрисдикції в аспекті утвердження верховенства права. *Принципи права: універсальне та національне в контексті сучасних глобалізаційних і євроінтеграційних процесів: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 21–22 червня 2024 р.). Київ, 2024. С. 149–154. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/cc0ee4dd-9cf4-4f38-aafa-6c551e713247/content> (дата звернення: 19.02.2025).

7. Перехрестюк Д. Ю., Когут О. В. Використання практики ЄСПЛ в адміністративному судочинстві. *Актуальні питання державотворення та захисту прав людини в Україні*. 2024. Вип. 13. С. 255–263. URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/items/a76d4b44-d3a7-4c0e-b98f-4ccdb582a918> (дата звернення: 19.02.2025).

8. Дзіковський М. Використання інформаційних технологій в адміністративному судочинстві України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Т. 3. № 86. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.3.43>

9. Анпілогов О. В., Жукова А. І. Верховенство права як фундаментальний принцип галузі адміністративного права. *Збірник наукових праць ХНПУ імені Г. С. Сковороди «Право»*. 2021. № 34. С. 72–79. DOI: <https://doi.org/10.34142/23121661.2021.34.10>

10. Гнатчук А. Ю. Міжнародний досвід виконання судових рішень щодо засуджених в Україні. *Актуальні проблеми протидії корупції в умовах воєнного стану: матер. Міжнар. наук.-практ. конф.* (Львів – Торунь, 15 лютого 2024 р.). Львів – Торунь, 2024. С. 49–51. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-358-6-14>

11. Грищук А. Б., Ярема О. Г. Принципи європейського адміністративного судочинства. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ (серія юридична)*. 2023. № 3. С. 68–75. DOI: <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2023-3-9>

12. Сліпенюк В. В. Євроінтеграційний вплив на розвиток українського правосуддя як інструмента забезпечення правової держави. *Legal support of European integration: general legal and sectoral aspect : Scientific monograph*. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. С. 461–481. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-424-5-22>

13. Юрков Е. О. Роль рецепції публічного права в процесі вдосконалення адміністративного судочинства України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2023. № 2. С. 138–143. DOI: <https://doi.org/10.32782/39221483>

14. Кодекс адміністративного судочинства України : Кодекс України від 06.07.2005 № 2747-IV : станом на 8 лют. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 19.02.2025).

15. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів (Розділи 4-6) : Закон України від 03.10.2017 № 2147-VIII : станом на 18 жовт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2147a-19#Text> (дата звернення: 19.02.2025).

16. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII : станом на 8 лют. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 19.02.2025).

17. Справа «Корецький та інші проти України» (Заява N 40269/02): рішення. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_446#Text (дата звернення: 19.02.2025).

References:

1. Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms: Council of Europe Convention of 04.11.1950: as of August 1, 2021. 2021. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text [in Ukrainian].

2. On the execution of decisions and application of the practice of the European Court of Human Rights: Law of Ukraine dated 23.02.2006 No. 3477-IV: as of 2 Dec. 2012. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text> [in Ukrainian].

3. Pyrohovska, V. O., Holota, N. P., & Kozhushko, O. O. (2025). Administratyvne sudochynstvo yak instrument derzhavnoho kontroliu [Administrative proceedings as an instrument of state control]. *Ukrainskyi polityko-pravovyi dyskurs – Ukrainian political and legal discourse*, 7. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14589143> [in Ukrainian].

4. Olashyn, V. V. (2023). Vykonannia sudovykh rishen v Ukr.in: efektyvnist, pravova vidpovidalnist ta mizhnarodnyi vplyv [Execution of court decisions in Ukraine: efficiency, legal responsibility and international influence]. *Juris Europensis Scientia – Juris Europensis Scientia*, 2. <https://doi.org/10.32782/chern.v2.2023.27> [in Ukrainian].

5. Didyk, A. V. (2023). Mizhnarodne spivrobitnytstvo u sferi administratyvnoho sudochynstva [International cooperation in the field of administrative justice]. *Ukraina v umovakh reformuvannya pravovoi systemy: suchasni realii ta mizhnarodnyi dosvid: VII Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia – Ukraine in the context of legal system reform: modern realities and international experience: VII International Scientific and Practical Conference* (Ternopil, April 28, 2023) (pp. 420–422). Ternopil. Retrieved from <http://confuf.wunu.edu.ua/index.php/confuf/article/download/1259/1243> [in Ukrainian].

6. Smokovych, M. (2024). Vplyv yevrointehratsiinykh protsesiv na suchasnyi rozvytok administratyvnoi yurysdyktsii v aspekti utverdzhennia verkhovenstva prava [Influence of European integration processes on the modern development of administrative jurisdiction in terms of establishing the rule of law]. *Pryntsypy prava: universalne ta natsionalne v konteksti suchasnykh hlobalizatsiinykh i yevrointehratsiinykh protsesiv: tezy dopovidei Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii – Principles of Law: Universal and National in the Context of Modern Globalization and European Integration Processes: Abstracts of the Reports of the International Scientific and Practical Conference* (Kyiv, June 21–22, 2024) (pp. 149–154). Kyiv. Retrieved from <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/cc0ee4dd-9cf4-4f38-aafa-6c551e713247/content> [in Ukrainian].

7. Perekhrestyuk, D. Yu., & Kohut, O. V. (2024). Vykorystannia praktyky YeSPL v administratyvnomu sudochynstvi [The use of ECHR case law in administrative proceedings]. *Aktualni pytannia derzhavotvorennia ta zakhystu prav liudyny v Ukraini – Topical issues of state-building and human rights protection in Ukraine*, 13, 255–263. Retrieved from <https://elar.khmnu.edu.ua/items/a76d4b44-d3a7-4c0e-b98f-4ccdb582a918> [in Ukrainian].

8. Dzikovskyi, M. (2024). Vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii v administratyvnomu sudochynstvi Ukrainy [The use of information technology in the administrative proceedings of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Law*, 3(86). <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.3.43> [in Ukrainian].

9. Anpilohov, O. V., & Zhukova, A. I. (2021). Verkhovenstvo prava yak fundamentalnyi pryntsyp haluzi administratyvnoho prava [The rule of law as a fundamental principle of the branch of administrative law]. *Zbirnyk naukovykh prats KhNPU imeni H. S. Skovorody «Pravo» – Collection of scientific works of the KhNPU named after G. S. Skovoroda “Law”*, 34, 72–79. <https://doi.org/10.34142/23121661.2021.34.10> [in Ukrainian].

10. Hnatchuk, A. Yu. (2024). Mizhnarodnyi dosvid vykonannia sudovykh rishen shchodo zasudzhennykh v Ukraini [International experience in the execution of court decisions against convicts in Ukraine]. *Aktualni problemy protydii koruptsii v umovakh voiennoho stanu: mater. Mizhnar. nauk.-prakt. konf. – Current problems of combating corruption under martial law: materials of the International Scientific and Practical Conference* (Lviv – Toruń, February 15, 2024) (pp. 49–51). Lviv – Toruń. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-358-6-14> [in Ukrainian].

11. Hryshchuk, A. B., & Yarema, O. H. (2023). Pryntsypy yevropeiskoho administratyvnoho sudochynstva [Principles of European Administrative Proceedings]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav (seriia yurydychna) – Scientific Bulletin of Lviv State University of Internal Affairs (Legal Series)*, 3, 68–75. <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2023-3-9> [in Ukrainian].
12. Slipeniuk, V. V. (2024). Yevrointehratsiinyi vplyv na rozvytok ukrainskoho pravosudiva yak instrumenta zabezpechennia pravovoi derzhavy [The influence of european integration on the development of ukrainian justice as a tool for ensuring the rule of law]. *Legal support of European integration: general legal and sectoral aspect: Scientific monograph* (pp. 461–481). Riga, Latvia: Baltija Publishing. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-424-5-22> [in Ukrainian].
13. Yurkov, E. O. (2023). Rol retseptsii publichnogo prava v protsesi vdoskonalennia administratyvnoho sudochynstva Ukrainy [The role of reception of public law when improving administrative proceedings in ukraine]. *Aktualni problemy vitchyznianoï yurysprudentsii – Actual problems of native jurisprudence*, 2, 138–143. <https://doi.org/10.32782/39221483> [in Ukrainian].
14. Code of Administrative Procedure of Ukraine: Code of Ukraine dated 06.07.2005 № 2747-IV: as of February 8. 2025. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> [in Ukrainian].
15. On Amendments to the Commercial Procedure Code of Ukraine, the Civil Procedure Code of Ukraine, the Code of Administrative Procedure of Ukraine and Other Legislative Acts (Sections 4-6): Law of Ukraine dated 03.10.2017 № 2147-VIII: as of October 18, 2017]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2147a-19#Text> [in Ukrainian].
16. On the Judiciary and the Status of Judges: Law of Ukraine dated 02.06.2016 № 1402-VIII: as of February 8. 2025. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> [in Ukrainian].
17. Sprava «Koretskyi ta inshi proty Ukrainy» (Zaiava № 40269/02): rishennia [Case “Koretsky and Others v. Ukraine” (Application № 40269/02): decision]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_446#Text